

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Tertia. An detur, vel dari possit Vacuum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

quàm in Angelo vel aliquo corpore; minor probatur, ex eo, quòd defactò totus mundus sic sit, qui, si non potuisset sic esse, nec creari & produci potuisset, imò nunc & defactò potest Deus in spatiis illis Angelum creare, sicut etiam alium mundum præter istum.

V. **Dices:** Deum posse esse, ubicunque corpus est, dummodò corpus illuc ponatur, non verò si non ponatur eò aliquod corpus. Sed **Contrà:** Ut Corpus aliquod ponatur extra Cælum Empyreum, non requiritur, ut prius ibi existat aliud corpus; ergò nec etiam est necesse, ut prius aliquid ponatur illuc, ut Deus ibi sit, cum minus requirat Deus ad ibi existendum, quàm corpus, quia hoc vult habere carentiam corporis & divisibilitatem spatii, non sic Deus.

VI. **Probatur Conclusio tertio:** Si Deus non esset in spatiis imaginariis, sequeretur, Deum esse mutabilem, sed hoc alienum est à natura Dei, ergò: probatur sequela. Quia si Deus crearet alium mundum ab isto (sicut posset) uno milliari disitum, tunc vel Deus esset ipsi immediatè præsens vel non? si non, sequitur Deum non esse immensum: si verò esset ipsi immediatè præsens, tunc quæro, vel fuit jam antecederentè ibi vel non? si fuit; ergò Deus est in spatiis imaginariis: si verò non fuit, tunc verè mutaretur, quia fieret de non præsentè præsens: ergò.

VII. **Dices:** Deum futurum illi mundo præsentem, non per mutationem sui, sed per mutationem solius novi mundi, quemadmodum assumpsit naturam humanam, non per sui mutationem, sed per mutationem humanitatis. Sed **Contrà,** in productione novi mundi mutatio nequit poni ex parte creaturæ, supponitur enim quòd mundus ille non moveatur loco; ergò Deus in nostro mundo existens & uno milliari ab alio mundo distans, ut fiat illi præsens & vicinus, debet ad ipsum moveri, & si ad ipsum movetur, necesse est, quòd mutetur.

VIII. **Probatur quartò:** Si Deus non posset esse in spatiis imaginariis, sequeretur, quòd nec posset esse præsens vacuo, aut si esset præsens, quòd à semetipso dividi deberet, quòd utrumque falsum est, ergò: probatur sequela quòd ad primam partem, quia vacuum nihil est, nisi aliquod tale spatium & non differt, nisi per respectus & connotata, quòd hoc sit determinatum & non illud, ergò: probatur altera sequela, quia, si inter hos parietes cubiculi hujus annihilaretur totus aër sine fornice & pavimento, ita, quòd soli muri starent, Deus esset parietibus & muris præsens, & non medio; ergò tunc esset à seipso divisus. Sed in **Contrà**

IX. **Arguitur:** Spatium non est quid positivum & reale; ergò Deus nequit in eo existere, probatur consequentia; quia unum in alio existere non tantum dicit absolutam alicujus rei existentiam, sed respicit etiam aliquod aliud, in quo dicitur existere. R. negando consequentiam, probationem ejus distingo, unum in alio existere non dicit absolutam rei existentiam, si existat in alio, per aliquod positivum superadditum & in aliquo positivo, concedo aut. si non existat in reali positivo, nego aut. Vel di-

stingue aliter; respicit aliquid aliud positivum, nego aut negativum transeat; & hoc probat adhuc nostrum intentum magis, si enim existere alicubi non dicit nudam rei existentiam, sed etiam respicit aliquid aliud; ergò quando quidem Deus, secundum Scripturam & Patres, existit etiam extra Cælum, non respicit illa existentia solam essentiam Dei, sed etiam aliquod aliud, non aliud, quàm spatium imaginarium, ergò.

Instatur: Si non requireretur aliquod positivum, in quo aliquid dicitur existere, sequeretur, Deum tam benè existere in mensuræ fictionibus, chymeris, rebus objectivis, ac dicitur existere in spatiis imaginariis, sed in mensuræ fictionibus non existit, veluti in loco vel spatio; ergò nec in illis spatiis, & consequenter illa non sufficiunt, sed etiam aliquid positivum requiritur, ergò. Sed R. negando sequela, quia illa nihil reale actuale important, spatium verò importat negationem realem actu existentem extra mundum, eo modo, quo negationes posunt dici existere, atque adeò Deus in illis potest existere, non verò in fictionibus & chymeris.

Urgetur: Ergò Deus etiam potest existere in cœcitate cæterisque privationibus & negationibus. R. negando illatum. Ratio disparitatis est, quia cœcitas est hujus naturæ & spatium est alterius naturæ, seu quia hoc est hoc, & illud est illud, nam, sicut cœcitas non tollitur per aliquam aliam formam, quàm per visum & non per lucem, nec per colorem vel calorem, sic neque tollitur per positionem alicujus substantiæ, e contra spatium est hujus naturæ, quòd fit capax recipiendi in se quamlibet substantiam, sive spiritualem, sive corpoream.

QUÆSTIO III.

An detur vel dari possit vacuum?

Non quæro de vacuo, quòd reperitur in domibus & Conventibus fratrum minorum, nam ibi esse & debere esse postulat ratio. Status illius, nec denique de vacuo quocunque alio in sensu morali, aut metaphorico, quòd dicitur solemus, helluones evacuarè scyphos, Epulones voraces scutellas &c. Sed de vacuo in Physica acceptione, in qua describitur, quòd fit locus carens corpore quantitativo, aptus tamen repleti, quòd non est aliud, quàm spatium, quòd in se corpus non habet, aptum tamen est, ut tale inter se recipiat & inter latera sua distantia. De hoc ergò vacuo quæritur, an defactò detur vacuum? an verò dabile sit, tam in ordine ad potentiam naturalem, quàm in ordine ad potentiam supernaturalem? in qua materia ita aliqui in sensu suo abundant, ut nihil de vacuo scire velint, inter quos est aliquis Recentior Renatus Des Cartes: alii e contra putant & naturaliter defactò vacuum dari. Attamen

Dico I. Defactò naturaliter non datur vacuum. Hæc est in Scholis communior contra nonnullos gloriosulos, qui sese experientia oculari demonstrasse gloriantur. Verum Probatur

Probatur Conclusio primò,

Experientis variis: Quia videmus vas plenum in orificio superiori bene servatum & oclusum, si inferius epistomium extrahatur, quòd nihil effluat, licet in se vas plenum sit aqua vel vino, aut alio humore liquido & fluido, quod non contingit ob aliam rationem, quàm ne vacuum detur, nam si vinum per epistomium efflueret, cum ibi non posset quoque ingredi aer, sequeretur, quòd in parte superiori, ex qua vinum cessit, vacuum esset. Deinde non ob aliam rationem ventosæ & cucurbitæ carnem attrahunt, & sanguinem extrahunt, quia aer igne lychni accendi rarefactus incipit & occupat minorem locum, quando redit ad pristinam densitatem, unde, ne intra partes cucurbitæ, seu vitri vacuum detur, attrahit carnem & cum carne sanguinem. Tertio: Si ore trahatur aer ex fistula, statim ascendit vinum vel aqua, ne vacuum detur, quod idem contingit in antliis domesticis & fontibus artificiosis. Quarto: Ob eandem causam nequeunt ullà vi elevari folles, si orificio bene obstructo & obdurato aer sit extractus, nam si elevarentur, cum ex nulla parte aëringredi posset, jam ibi vacuum esset. Quinto: Si quis poculum plenum aqua, vel quocunq; humore derepente & velocitèr vertat, nihil de eo effluit, maximè si orificium sit paulò angustius, quod facilius ingressum aëris impediatur, quòd idem contingit, si quis velocitèr tale orificium vasis in aquam immergat, aqua nequit intrare, nisi priùs per bullas foras emissas aer ejiaciatur, quæ pulchrè describit D. Augustinus secundo lib. de Gen. litt. cap. 2. sequentibus verbis: *Nallum vas ab ore impressum repleri aquis potest: unde satis indicat, aërum naturam locum petere superiorem, videtur enim vas inane, sed aëre plenum probatur, cum ore imo in aquam deprimitur, quia enim superiori parte non invenit emigrandi locum, nec descensum versus eruptis aquis subter eas ire natura finitum, plenitudine sua repellit eas & in vas non sinit intrare. Cum autem vas ita collocatur, ut os non habeat descensum, sed in latum inclinatum, intrat aqua inferius, exiitque aëre superius. Itemq; si vasis erecti os pateat in calum, cum infundis aquam, evadit aër sursum versus ex alio partibus, quia non infundit & fit locus aquæ descensum versus intrandi. Quòd si majori vi deprimitur, ut vel ex latere, vel desuper aqua derepente influant & undiq; os vasis obtegant; dirumpit eas aër sursum nitens, ut eis ad ima locum faciat, & ipsa diruptio singulorum vasorum est, dum partibus fugit, quia totum tam cito exire non potest, propter ortu angustias.*

Probatur secundò ratione:

Quia contiguitas rerum in hoc sublunari & toto universo pertinet ad bonum ipsius; ergò non potest esse, ut sit sine hoc bono, cum nihil sit sine sua perfectione & ratione conservativa, qualis est contiguitas corporis. Verùm fateor, hæc ratio non est à priori, nec convincens, nam res sublunares videntur melius separatæ conservari posse, quàm aliis contiguæ, quia dum aliis sunt contiguæ, habent contrariorum approximationem, quæ in illa agere possunt, sed melius conservatur aliquid, quando est sine contrario suo, quàm quando est cum

F. Amandi Hermann Physica.

illo, ergò. Deinde melius conservantur res, quando omnes ejusdem rationis sunt simul, quàm quando diversæ rationis, quia tunc verè virtus est unita fortior; Quare alii dicunt hanc rationem esse: Quia, si vacuum daretur, impediretur influxus astrorum in hæc sublunaria; sed nec ista ratio sufficit; Quia actiones astrorum non videntur tantam habere dependentiam ad medium, ut non possint agere in hæc inferiora sine eo. Deinde datur hæc dependentia à medio, per hoc tamen non impediuntur, si in aliquo parvo spatio, verbi gratiâ, in aliqua caverna, vel in hoc cubiculo datur vacuum. Unde dico, optimam rationem à posteriori esse ab extrinseco per Divinum scilicet Decretum, quo Creator ordinavit & determinavit, ut in toto universo omnia essent contigua; & hoc idèd fortè, quia unitas perfectior est quàm discretio, hinc cum ob pulchritudinem universi, non posseut omnia esse unita secundum eandem rationem, debent esse eo, quo possunt, meliori modo. At contra hanc communem veritatem

Arguitur: Datur plenum in rerum natura; ergò etiam datur vacuum: probatur consequentia, quia posito uno contrario debet poni etiam alterum. R. negando consequentiam, cujus probationem distinguo: posito uno contrario, debet poni etiam alterum, si sint privatè opposita, nego: positè contraria, concedo. Locus autem & vacuum privatè opponuntur, unde plenum tollit & negat statim vacuum.

Instatur: Si non daretur vacuum in rerum natura, non posset aliquid localitèr moveri; ergò, ut salvetur motus localis, admittendum est vacuum, probatur sequela, quando corpus movetur localitèr, vel recipitur in vacuo, vel in pleno, si in pleno, sequeretur, quòd duo corpora naturalitèr se penetrarent, si in vacuo, ergò datur illud. R. negando ant. ad probationem ejus dico, quòd in motu locali corpus motum non recipiatur in pleno, sed in spatio, quòd plenum antecedentèr erat, corpus tamen, prius ibi existens, per aliud sequens expellitur, unde nec in pleno, nec in vacuo recipitur, sed inter spatii latera, quæ antèa erant repleta.

Urgetur: Si corpus præexistens expelleretur à spatio per corpus subsequens, illud expulsum similiter debet vel etiam aliud pellere, vel debet se cum alio penetrari, utrumque implicat, ergò: probatur min. si corpus expulsum, verbi gratiâ, aer non pellit iterum alium aerem; ergò cum ipso penetratur, quod implicat; si verò expellit alium aerem, ille alter aer debet iterum expellere alium & sic in infinitum, quod similiter implicat, quia alioquin musca posset commovere totum hoc universum. R. primò: Conformitèr ad dicta in Logica, quòd ille aer expulsum pellat iterum alium & alter tertium, & sic deinceps, usque dum invenit corpus vel obstaculum, quod iterum repellit & cogit occupare locum antè desertum. Unde R. secundò: Non esse necesse, quod alterutrum

IV.

Argumentum in contrarium primum.

§§§ fiat,

fiat, quia potest totum salvari per rarefactionem & condensationem aeris, ita, ut aer expulsus condenset aerem, ad quem succedit & aer corpori succedens rarefiat, ut possit aeris & spatii reliqui locum occupare.

V.
Secundum.

Arguitur 2: Varias experientias pariter opponendo; nam imprimis, Certum est quod in lucernis turritis consumatur oleum, in cuius locum tamen nequit aer succedere; ergo datur vacuum, deinde, dum vas plenum aqua condensatur, manet vacuum. Tertio: In lapidibus durissimis violentia fractis reperiuntur cavitates, sed in illis nullum fuit corpus; ergo fuit ibi vacuum. Quarto: Si duae tabulae essent perfecte planae, & sibi invicem supponerentur, si una ab alia aequaliter elevaretur, in medio daretur vacuum, quia non posset in unico instanti aer ad totum spatium succedere. Quinto: Caeli omnes, praeter Empyreum sunt figurae sphaericae, illud autem, quod est supremum, est figurae quadratae, ut dicitur Apocal. 21. Civitas in quadro posita est; ergo in quatuor angulis datur vacuum, quia nullum est corpus, quod assignari potest, esse ibi. Sed & ad tres priores in omnibus illis experientis, aut aerem ibi succedere, aut certe praefuisse; Ad quartam dico, fat probabile esse, quod etiam in duabus tabulis multum de aere contineatur, quia raro, aut nunquam sunt ita planae, ut non haberent aliquas protuberationes & inaequalitates; Et licet essent ita planae, ex hoc tamen non potest inferri, quod dabitur vacuum, quia negabo, quod istae duae tabulae, secundum omnes suas partes poterunt aequaliter per omnia simul elevari. Ad ultimam planae facilis est solutio, quia licet omnes Caeli sint rotundi, & Empyreum sit quadratum, ex hoc non inferitur, quod detur naturaliter vacuum defacto, bene tamen, quod supernaturaliter. Deinde dico, Caelum Empyreum non esse quadratum secundum concavum, bene tamen secundum convexum. Et per haec omnes aliae experientiae solvi possunt; Una tamen est, quae particulari videtur examine indigere, quae in Italia satis nota Authore Toricello Florent. est, & quam ad has partes deduxit Valerianus Magni in qua, veluti sua (inaniter tamen) gloriatur, aitque, se oculari experientia coram Rege Poloniae demonstrasse, estq; ista:

VI.
Experientia
Valeriani,
seu potius
Toricelli.

Si Fistula longa, aut tubus duorum cubitorum vitreus accipitur, qui ex una parte, tanquam in fundo, sit apprimè clausus, & ut dicunt vitro hermetis, id est, vitro liquente, signatus, impleatur postmodum tubus Mercurio usque ad summum ori & orificio superponatur digitus, & sic orificium digito clausum vertatur deorsum, ut signaculum habeat sursum orificiumque sic clausum immergatur in vas subiectum Mercurio pariter repletum ex parte, hac immersione facta subtrahatur digitus sensim, & experientia dabit, quod Mercurius ex naturali sua gravitate defluet non totaliter tamen, sed forte ad cubitum, ita, ut in fistula vel tubo ad cubitum maneat Mercurius, ulteriusque non descendat, cubitus verò alter erit omnino vacuum, id est, nullo corpore repletus, quia non poterit assignari, unde nam provenerit illud

corpus, non aer, quia, sicut una pars Mercurii effluxit, ita potuisset effluere totaliter, si aer viam accedendi habuisset. Haec est gloria fratris Minoris Magni. Sed existimo, secundum meum quaecumque videre, aerem ibi tam bene successisse, ac in aliis similibus casibus succedit, & hoc quam maxime, quia non est ita certum, digitum ita mathematicè clausisse orificium, ut nullatenus aer ingredi potuerit, nam frequenter manus tremulae, aut defatigatae facile remittunt rigorem obturandi os fistulae & sic facillimè intrare potuit, utpotè cum aer, propter suam subtilitatem, etiam imperceptibiliter subintraret, nam si aer nullo modo ingressus fuisset, quero, cur Mercurius in illo tubo descenderet ad medietatem tubi tantum & non ultra, & cur non aequaliter saltem cum illo Mercurio in vase supposito reperto, cum natura liquidorum hoc exigat, ut effluere potens ad aequalitatem semper se ponere conetur, ut patet si vas aliquod projiciatur in aquam, & tandiu rotabitur de latere in latus, usque dum aqua se aequaliter diffundat, unde puto rem esse pro communi mea sententia, dico enim idè Mercurium non descendisse magè deorsum, ex eo, quod non potuerit aer succedere in ejus locum, & idè in medietate sic sursum mansisse ad impediendum vacuum. Deinde optimè possem negare istam experientiam totaliter, utpotè, quae non est ita certa, nam, ut testatur Baro Art. I. de Vacuo: hujus experimenti repetitionem fecit, & tamen non successit, ex quo ego infero illos experimentes non ita purè casum retulisse, dubito enim valde, an non ibi intercellerint subtilitatis & emissiones bullarum, vel quasi bullarum, prout in aqua fieri solent infra quam continetur aer? At

Instat Valerianus, vel Toricellus potius ejusque sequaces: Si idem tubus eximatur, & extrahatur extra vas Mercurio aequaliter repletum, & ante plenam extractionem orificium inferius iterum fortissimè claudatur, & immittatur, sic clauso orificio in aliud vas aqua repletum, tam citò, ac digitus amovebitur ab orificio magno impetu aqua tubum ingredietur, & Mercurium usque ad summitatem propellet, qui tamen ob gravitatem descendet deorsum, & locum praebit aquae ascendi sursum, sed si in tubo fuisset aer, aqua non ingrederetur cum tanto impetu tubum; ergo signum est, nullum fuisse ibi aerem. Hoc posterus si verum esset, priorem experientiam multum confirmaret, attamen res est incerta eaque sola, adeoque non debet ullo modo praedjudicare tot, tamque manifestis experientis in contrarium. Deinde respondeo directè, permittendo transire experientiam, subsumptam minore negando, quia quod aqua tam velocitè ascendit sursum, non fuit idè, quia ibi vacuum fuit, sed quia ibi aer fuit valde rarefactus, qui proinde tam facile ad aquam celsit & hinc dico, rationem esse, quod etiam Mercurius descenderit tantum ad unum cubitum & non ulterius, quia aer in tubo contentus magis non potuit rarefieri. Fateor tamen, rem bene dici, unde ego etiam

Dico

III.
III.
III.

Dico 2. Non est ultra vires totas naturae, secundum se spectatas, dari naturaliter vacuum. Ita Doctor in 4. d. 43. q. 5. ubi ait: Non ergo vacuum esse in universo includit contradictionem; imò si natura faceret in instanti minus ex maiore, videretur posse concludi, vacuum esse per tempus sine divino miraculo.

Probatur primò. Ex communi supposito, quòd Angeli inferiores gubernent, & hæc inferiora regant, seu intelligentiæ, ut colligitur ex illo Job. *Sub quo curvantur, qui portant orbem*: & ex D. Augustino lib. 2. Doct. Christi, cap. 23. ubi ait: *Ista pars mundi infima, secundum pulcherrimum ordinem rerum, providentiæ Divinæ lege subiecta est angelis &c.* Ex his igitur sic argumentor: Omne illud, quòd defectu impedit, ne detur vacuum, est illa causa naturalis, quæ sibi subjectam habet administrationem sublunarium, sed hæc potest impedi ab actione sua impeditiva vacui, ergò relinquendo vires naturæ, secundum se spectatas, absque miraculo dari poterit vacuum: probatur minor: Illa causa potest impedi, quæ secundum naturæ vires habet se perfectiorem & multò activiorem, sed hæc habet, ergò: probatur mi. quia angeli administrantes hæc inferiora non sunt supremi Spiritus, sed de ordine inferiorum, aut superiores Angeli sunt multò perfectiores & magis activi; ergò, licet Angelus velit impedire vacuum, posset adhuc à sua actione impeditiva distrahi; ergò posset dari vacuum, loquendo de viribus naturæ, in quantum vires naturæ dicuntur ex, quæ non sunt supernaturales. Sed quia forè dici posset, principium impeditivum vacui non esse angelum, sed ipsas res creatas omnes. Ideò facilius probo sic: Potest angelus expellere & movere duo corpora in contrarias partes, & alter angelus impedire ne tertium succedat in locum primum, sed si non succederet aliud corpus, ibi daretur vacuum, ergò: probatur mi. quia angelus est multò perfectior, quam sint illa alia corpora; ergò etiam multò magis activus est; ergò illorum activitatem impedire potest.

Probatur tertio: Potest Angelus in instanti extrahere clavum ob longum ex trabe, sed tunc dabitur vacuum, quia in instanti non potest succedere aer, ergò: probatur ma. potest angelus in instanti movere se, ergò etiam secum in instanti clavum deferre, quandoquidem in hoc nulla potest assignari repugnantia.

IX. Dixi tamen notantèr in conclusione, non esse ultra naturæ vires, secundum se spectatas, quia nunc & defectu, prout subsunt angeli legi & decreto divino, ista facere nequeunt, cum eorum potestas sit valde restricta & limitata. Non enim subiecit Angelus orbem terræ, ut dicitur ad Hebræos cap. 2.

X. Dices: Angelus etiam sibi relictus non potest duo corpora penetrare; ergò non potest facere vacuum: probatur consequentia, quia vacuum fieri nequit, nisi corpora aliqua penetrantur, sed angelus hoc facere nequit, ergò: probatur ma. ut fiat vacuum in hoc cubiculo, debet tolli aer in eo contentus & poni in alto loco, sed non potest poni in alio loco absque comi-

F. Amanadi Hermann Physica.

penetratione, quia jam omnia loca sunt plena, ergò. **II.** negando consequentiam cum probationis ma. & eadem probatione, quia non est necesse, quòd ille aer hinc ablatu penetraretur cum alio aere, sed sufficit, quòd condensetur ille aer prior, ut hic extractus etiam possit habere locum, sicut necesse habemus dicere de explosione tormentorum & similium.

Instabis: Angelus nequit facere miraculum, sed si daretur vacuum, esset miraculum; ergò Angelus nequit illud facere. Sed **II.** dist. mi. esset miraculum secundum se spectatum, nego mi. secundum decretum Divinum defectu positum, concedo. Nihil tamen est contra me.

Dico 3. Potest Divinitus virtute Dei dari vacuum. Hæc est contra Vulpem, alioquin communis. Et, si nulla alia ratio esset, sufficeret auctoritas D. Augustini Serm. 17. in 1. Epist. ad Corinth. dicentis: *Non tam inops est Deus, ut ea solum facere queat, quæ vales comprehendere rationum tuarum infirmitas.* Attamen probatur adhuc, tum, quia nullam involvit contradictionem, quòd, in quaestionibus de possibili, optimum est argumentum: tum, quia potest Deus totum ignis elementum annihilare & alius corporibus, quæ ad ejus locum implendum confluerent, concursum suum denegare ad motum, & licet non denegaret, quia tamen illa corpora in unico instanti non possent illuc per totum spatium ponere in puncto, interim dabitur vacuum, tum denique, quia potest Deus solas sphaeras cœlestes creare & sic totam machinam sublunarem relinquere inanem, quid enim hoc implicat?

XI.
Divinitus fieri potest.

QUÆSTIO IV.

An dari possit Motus in vacuo?

Hæc quaestio potissimum expediri solet tantum de motu lationis, sed non videtur, cur non etiam de aliis motibus, cæteris paribus, moveri possit. Unde rem de omnibus motibus magisque notis resolvam. Hinc

Dico 1. Non potest in vacuo determinato dari motu rarefactionis & condensationis, si rarefactio fiat per ingressum corpusculorum & condensatio per egressum.

Probatur: Illa corpuscula, quæ in rarefactione ingrediuntur, debent provenire à corporibus circumstantibus, sed ibi nulla essent corpora circumstantia; ergò non potest fieri rarefactio. Deinde, si fieret motus condensationis, corpuscula deberent egredi, sed si egredierentur corpuscula, implerent vacuum; ergò illud tolleretur, & consequentèr, contra suppositum, vacuum non esset.

Dico 2, si terra totalitèr annihilaretur, non posset homo, vel quodcumq; animal movere se motu progressivo.

II.
Non posset se animal movere motu progressivo.

Probatur: Quia ex naturali gravitate tenderet deorsum ad centrum & sic si pedem moveret, deorsum caderet, quia non haberet, unde sustentaretur, ergò non posset se movere motu progressivo.

§ff 2

Dices;